

Een kostbare koninklijke kist

Personlijke spullen van koningin Wilhelmina stonden 48 jaar op zolder in Groenigen

door Henk Baltussen

Noem het een schakist, een thesaurie, een blikken bak met verrassingen, het is Tonnie Ebben om het even. Maar dat de eigenaar van het Groeningse museum Van Postzegel tot Tank iets bijzonders in bezit heeft is wel duidelijk. Kabinet van de Koningin staat er op de kistdeksel waaronder tal van foto's, officiële zegels uit zo'n 65 landen en andere persoonlijke bezittingen van koningin Wilhelmina (1880-1962) zaten verborgen. En dat was nog niet alles.

GROENINGEN - Ebben was wat uit het veld geslagen toen hij de metalen kist bij dorpsgenoot Peter Verbeek Wolthuys had opgehaald en vervolgens opende. "Ik kon amper geloven wat ik aantroef. Persoonlijke foto's van koningin Wilhelmina, van de prinsesjes Juliana, Beatrix en Irene en van het Binnenhof in Den Haag." Ook een knikkerzak met knikkers (waarschijnlijk van de prinsesjes) en tientallen enveloppen waarin rouwbrieven zaten uit landen in verband met het overlijden van koningin-moeder Emma en prins Hendrik in 1934. Maar ook enveloppen verstuurd vanuit Arlington House in Engeland, waar de koninklijke familie tijdens een deel van de Tweede Wereldoorlog verbleef. De brieven die erin zaten, waren vaak gericht aan het verzet. Maar brieven waren niet te vinden in de bij-

zondere collectie in de metalen kist. De brieven die destijds in de enveloppen zaten bevatten mogelijk gevoelige informatie. Ze zijn er niet meer", zegt Ebben.

Jarenlang stond de Kabinet van de Koningin-kist op de zolder van Peter Verbeek Wolthuys wiens vader Jan in 1969 in Groenigen is komen wonen. De opa van Peter, Johan Verbeek Wolthuys (1879-1967) was tientallen jaren werkzaam bij het Kabinet van de Koningin, in dit geval van Wilhelmina die in 1898 koningin werd. Als plv. directeur van het Kabinet der Koningin zou hij samen met de koninklijke familie Nederland ontvluchten, nadat de Duitsers op 10 mei 1940 waren binnengevallen.

Monnikenwerk

Maar de kabinetschef miste 14 mei letterlijk de boot naar Engeland, omdat de wegen ver-

stopt waren door mensen, die vluchtten door het oorlogsgeweld rondom Den Haag. Hij ging onmiddellijk naar het kantoor van het Kabinet der Koningin in Den Haag om belangrijke documenten te vernietigen: de documenten mochten in geen geval in Duitse handen vallen. Het ging om lijsten met namen en adressen van personen op be-

'BIZAR DAT OOK DIT SPUL VAN MUSSERT IN DAT KANTOOR STOND'

langrijke functies. Verbeek Wolthuys selecteerde de documenten. Een bode bracht ze naar de stookruimte. Zijn zoon, de latere dominee die in Groenigen ging wonen, verbrandde al het materiaal dat de Duitsers niet mochten vinden.

Nadat deze belangrijke informatie vernietigd was, verschafte Verbeek Wolthuys zich een andere identiteit en ging als gepensioneerd officier in Zeist wonen. Tijdens de oorlog ondertekende hij vervalste persoonsbewijzen voor het verzet. De Duitsers hebben

nooit ontdekt wie hij was. Vanaf het moment dat Koningin Wilhelmina weer in Nederland was, was hij weer in functie. Door de oorlog waren vooroorlogse archieven vernietigd of gedeeltelijk op verschillende plekken in Nederland verstopt. In 1945 ging Verbeek Wolthuys op verzoek van de koningin weer aan de slag in zijn oude functie in Den Haag en met het inrichten van de archieven van het Kabinet van de Koningin. Dit bleef hij doen tot 1948. Hij werd later benoemd tot Raadsadviseur van de Koningin en kreeg de onderscheiding Officier in de Orde van Oranje-Nassau.

Mussert

Tijdens de oorlog gebruikte NSB-leider Anton Mussert de werkkamer van Verbeek Wolthuys op Korte Vijverberg 3 in Den Haag. Hier werd Mussert gearresteerd door de Binnenlandse Strijdkrachten, in aanwezigheid van de heer Verbeek Wolthuys. Spullen afkomstig van Mussert, zoals enkele lampen, een nietmachine, een kandelaar en een pistoolholster, kwamen in de kist terecht. "Een van de lampen kan op de tafelrand wor-

den geklemd", zegt Ebben. "Het is waarschijnlijk dat de Duitsers die lamp gebruikten bij ondervragingen."

Legeralmoezenier

Dat de koninklijke kist in Groenigen terecht kwam, is een toevalstreffer. In 1969 stond in het buitengebied van het kleine dorp een woning te koop. De zoon van de Kabinetschef van Koningin Wilhelmina, dominee en legerpredikant Jan Verbeek Wolthuys was er direct van gecharmeerd en bouwde na zijn pensionering een nieuw leven op in Groenigen. Zijn huis werd bekend als 'het huis van de dominee'. Zijn zoon Peter woont er nog steeds en verleent inmiddels hand en spandiensten bij het bijzondere museum van Tonnie Ebben. Hij geeft er rondleidingen.

Bizar

Tonnie Ebben heeft inmiddels twee vitrines ingericht met de inhoud van de koninklijke kist. Ook de spullen van Mussert staan er. "Dat is natuurlijk wel besmet spul. Want met zo'n man wil niemand wat te maken hebben. Maar hij maakt wel onderdeel uit van de oorlogsgeschiedenis. Het is toch

Tonnie Ebben in zijn WO2-museum bij een vitrine met spullen van Wilhelmina. In zijn handen een enveloppe waarin waarschijnlijk een rouwbrief zat van de Japanse keizer Hirohito bij het overlijden in 1934 van oud-koningin Emma. (foto Tom Oosthout)

bizar dat dit gerei op dat bureau heeft gestaan, dat natuurlijk niet van hem was." Ik ga de spullen daarom een mooie plek geven in mijn eigen museum. De kist heeft tenslotte alles met de Tweede Wereldoorlog te maken en het stond ook nog eens jaren op een zolder in Groenigen."

Maquette

Op dit moment zijn de foto's, zegels, enveloppen en andere zaken verdeeld over twee vitrines. Voor de hele inhoud is geen plek in het al maar groeiende museum dat in 2003 voor publiek opende. Daar wil Ebben graag verandering in brengen. Hij wil met een flinke aanbouw de huidige museumoppervlakte zo'n drie tot vier keer vergroten. Een door Ebben zelfgemaakte maquette maakt duidelijk wat de bedoeling is. "Ik heb er al een gesprek over gehad wethouder Hendriks. In de hoop dat de gemeente Boxmeer financieel wil bijdragen. Er is enthousiasme genoeg. Maar daar blijft het nog even bij." *Meer info: www.vanpostzegel-tottank.nl Bezoek van museum is op afspraak.*